

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z RAKOUSKÉHO FREISTADTU A ROHRBACHU

1. 8. – 30. 9. 2019

Karla Wöß, studentka 2. VSK

Jako nezdravotník teprve v prvním ročníku studia všeobecná sestra jsem o správnosti svého rozhodnutí strávit letní individuální praxi v zahraniční instituci až do poslední chvíle pochybovala. Bála jsem se, že nic neumím, že udělám ostudu nebo nějakou velkou chybu. Nevěděla jsem, jestli to i jako rodina zvládneme: mám tři malé děti, manžela vytíženého, protože nás všechny živí. Moje motivace byla ale silná: v Rakousku žiju, zdejší prostředí znám, mám zde rodinu, je to pro mě blíž a jednou tu nejspíš budu chtít pracovat. Rodina při mě stojí, hlídání bude fungovat. Jen to dobře naplánovat. Dva měsíce zvládnou, tak do toho.

Jestli projdu konkurzem, jsem netušila. Že umím dobře německy, jsem věděla, jestli to ale vyváží mou nezkušenost v oboru, nebylo možné odhadnout. Dokladů ke konkurzu nebylo tolik, Europass životopis i motivační dopis v cizím jazyce se mi bude určitě hodit i později, celá příprava ke konkurzu mě nestála moc času a ta trocha námahy, kterou jsem vynaložila, se mi vyplatila. Osud samozřejmě přeje odvážným a můj první konkurz v životě dopadl dobře. Takže se pojede!

Nebylo ještě úplně jisté kam, moc jsem stála o okresní nemocnici v hornorakouském Rohrbachu, ale byl už duben a univerzita s touto nemocnicí neměla ještě smlouvu. Dodnes mě dojíká to, že se na fakultě všichni snažili mi vyjít co nejvíc vstříc a smlouvu urychleně připravili. Během měsíce!!! Bylo sice už docela pozdě a některá oddělení měla místa pro praktikanty už zadaná, ale podařilo se pro mě najít místo v srpnu ve Freistadtu na chirurgii a v září na interně v Rohrbachu. Teď narážím na fakt, že je rakouský systém trochu odlišný od toho našeho. S praktikanty se zde počítá jako s plnohodnotnými členy týmu, nejsou tedy navíc, ale mají pevně dané své služby a každé oddělení si hlídá jednak to, aby nějakého praktikanta mělo a jednak to, aby jich na oddělení nebylo zbytečně moc.

To, že budu každý měsíc jinde, mi nevadilo, spíš jsem to uvítala jako zajímavou zkušenost. Obě nemocnice spadají pod stejný holding, dejme tomu jako u nás Krajská zdravotní a.s. na severu Čech, po kterou spadají různé okresní nemocnice. Byla jsem zvědavá, jestli mají všude stejné nebo podobné standardy a postupy péče. No nemají, samozřejmě. Něco společné mají, ale většinu si nastavuje každé oddělení podle své potřeby. I to oblečení pro praktikanty se lišilo.

Po předání kontaktů přímo na personálním vedoucí nemocnic, jsem si tedy domluvila na půlku července schůzku ve Freistadtu. Ráda bych zdůraznila, na což mě hned při prvním kontaktu upozornili, že je potřeba si ohlídat očkování. Nemusíte být proti všemu očkování, ale musíte prokázat laboratorním vyšetřením dostatečnou hladinu protilátek některých nemocí, mimo jiné i spalniček. Já je v dětství sice prodělala, tedy měla jsem je v očkovacím průkazu zaškrtnuté, ale hladinu protilátek jsem měla 0! Naštěstí jsem si to zjistila už na jaře, vlastně náhodou, jinak bych nikam nejela, bývalo by se to nestihlo, k nástupu na praxi musíte mít aspoň měsíc po očkování!!! Takže pozor na to! Ale zpátky do Freistadtu: dva týdny před nástupem na praxi jsem dostala rozpis směn, při jejichž plánování mi vrchní sestra vyšla vstříc. U nich je běžné, že praktikanti pracují na směny po 10-12 hodinách, přičemž máte vždy povinnou přestávku, někdy i hodinu. Velmi se to ale liší oddělení od oddělení, je několik typů směn s různě dlouhými přestávkami, někde dostanete prostě 10 hodin 4x týdně a jinak nic. Já ale kvůli rodině potřebovala spíš ranní směny, tak jsem je dostala. Úžasné, ne? Dále jsem si musela zařídit kartu pro vstup do elektronické dokumentace a čip pro vstup do budovy, šaten a jiných dveří. Podepsala a dostala jsem několikery dokumenty, zkusila jsem si služební prádlo. O to se vždy stará nemocnice: pere ho, žehlí a dává zpět buď přímo do skříňky nebo si ho vyzvedáváte jinde a oblékáte si každý den čisté. Dostala jsem informační podklady, kde všude stál v popředí uvedený respekt a přátelský přístup k všem členům ošetrovatelského týmu a především k pacientům.

A na vlastní žádost jsem v rámci přípravy na praxi v cizím prostředí dostala obří knihu „Pfelege heute“ asi o 1300 stránkách. Uf! A šlo se na to.

První den jsem dorazila před šestou, počítala jsem s tím, že párkrát zabloudím. Autem po Horním Rakousku i po nemocniční budově. Nezabloudila jsem, ale po vstupu do nemocnice se mi zdálo, že asi ještě spím. Všichni se na mě smáli, vesele mě zdravili a jí měla pocit, že mě asi odněkud znají, ale já je ne. Sekretářka: ahoj!, civilkář ve výtahu: čau!, doktor na schodech: nazdaaar! Bylo mi to dost divné, musela jsem působit hrozně rozpačitě a zvykala jsem si na to několik dní. Brzy mi došlo, že to je prostě jejich styl. Nejen, že se všichni zdraví a všichni si tykají, ale jsou na sebe prostě opravdu hodně milí! Pro našince je to možná zpočátku trochu až moc, ale po pár dnech je to prostě krása jít chodbou a vidět jen samé přívětivé a povzbuzující úsměvy...

Před půl sedmou se začíná předáním směny. Každý člen týmu dostane rozpis pacientů, jejich základní diagnózy a zdůrazněné mimořádné potřeby. Každý pacient se prodiskutuje, jak spal, jestli mu bylo špatně, jak na to byl včera a ještě předtím, jaké má doma zázemí a co s ním dál. Jaká ho čekají vyšetření, jestli už jsou objednaná, jestli už může po operaci začít vstávat na toaletu apod. Pro mě obrovská úleva, že vím, s kým mám tu čest, že vím předem, jak na tom pacient je. Na oddělení jsme měli různé diagnózy: chirurgické, interní i gynekologické a bylo rozdělené na dvě skupiny.

raktikantka zde na oddělení jsem byla jediná, a to byly prázdniny. Po poradě hned šup: Karlo, půjdeš s první skupinou. A bylo. Žádná procházka po oddělení, seznámení se s chodem. Spustila se smršť s přestávkou na oběd a pak zase smršť. Na zaučování nebyl čas, co bylo potřeba, se mi ukázalo a příště už jsem to musela vědět. Na opakování totiž také nebyl moc čas. Tempo bylo opravdu na hranici únosnosti, líbilo se mi to, těch osm a půl hodiny uteklo vždy jako voda, potila jsem se jako myš a pochopila jsem záhy, proč tu mají všichni na nohách běžeckou obuv namísto zdravotnických sandálů. Ale představa dvanáctihodinový směn po dobu několika let mě děsila. Nechápala jsem a dodnes nechápu, jako to mohou tamní sestry vydržet.

Naprostě zásadní je ale zkušenost, která s tím přímo souvisí: ani při tom nejvyšším tempu a největším stresu nikdo na nikoho nebyl nepříjemný, nebyla cítit žádná zvláštní nervozita. Každý byl prostě ponořený do své práce a snažil se, jak mohl. Na mě nikdy nikdo za celý měsíc nebyl ani trochu nepříjemný. Ani jednou. Takže: jde to! Ano, je to možné. Nezáleží na míře stresu, je to prostě o tom, na co si zvyknete, jak máte nastavenou mez. Myslím si, že to ani jinak prostě nejde, že by se tam celý systém zhroutil, jakmile by se k takovému vysokému pracovnímu tempu přidala ještě zátěž špatné pracovní atmosféry. A je možné, že se na spoustě jiných oddělení právě takové věci dějí – ne že by se ta práce nedala vydržet, ale takovéto dennodenní všudypřítomné mizerné pracovní klima se prostě dlouhodobě kousnout nedá. Předsevzala jsem si, že se tam ještě jednou podívám, a s odstupem času si promluvím s vrchní sestrou Edith a zeptám se jí, jak se něco takového „vyrábí“. Edith mi připadala na začátku přísná a tvrdá. Upírala na mě velice zkoumavý nedůvěřivý pohled, až jsem se jí trochu bála. Časem jsem poznala, že stejně tvrdě, jako mě pozoruje, stojí za svými sestrami. Bojuje za ně, brání je, udržuje pořádek.

Při mém závěrečném pohovoru, po měsíci plném poctivě odvedené práce ale i přešlapů, kdy jsem například přišla na ranní a ne na odpolední, omylem spuštěných alarmů na pokojích a podobných drobných faux pas, mi takhle tvrdá vrchní řekla jedny z nejkrásnějších vět, které jsem kdy uslyšela: Karlo, už staň jaká jsi. Nemůžeš změnit celý svět, na to zapomeň, jen si dál odváděj svůj kus práce, jako to děláš teď. Ty se nesmíš změnit, prosím zkus si zachovat samu sebe i do budoucna. To je přeci úžasné, nemyslíte?

No a mě nezbyvalo, než jim na konci na oplátku sdělit svůj hluboký obdiv a říct, že jsou prostě všechny neuvěřitelné. Profesionální, přesné, a že odvádějí obrovský kus práce. Vypadaly překvapeně, jakoby si ani neuvědomovaly, že takové jsou... Opouštěla jsem je s těžkým srdcem, často na ně na všechny myslím.

Jo a máme tam posílat více praktikantek, mám to vyřídít ve škole i vám všem!

Je pravda, že si bez dokonalé znalosti němčiny nedokážu představit, že bych to tak dobře zvládla. Na druhou stranu jsem toho jako nezdravotník v prvéku moc neuměla, takže věřím, že se to dá vzájemně vynahradiť.

Do Rohrbachu jsem se těšila. Mám to z domu 20 km, dost sester z místní nemocnice jsem znala, připadal jsem si z Freistadtu dobře zaučená. Na zdejší Interně 2 bylo víc času, dokonce mi byla přidělena na jeden den sestra, která mě a moji kolegyni, praktikantku ze zdejší zdravotní školy, zaučovala. Dostaly jsme po ranním předání směny podobně jako ve Freistadtu na starosti svůj pokoj se čtyřmi pacienty, bylo nám sděleno spousta důležitých zásad. Potom už jsme pracovaly víceméně samostatně. Hned od prvního dne jsem musela vést také elektronickou dokumentaci, ke které jsem se do té doby prostě nedostala. Každý pacient zde má kartu a plán péče, kde se jednotlivé úkony musí vždy označit jako provedené. Samozřejmě poté, co se provedou. Objednává se zde strava, u nově přijatých pacientů se sem vkládá odebraná anamnéza, vše provádí sestra, pečovatelka nebo praktikantka pod svou zkratkou a nese za to svou vlastní odpovědnost. Vedle toho se „postaru“ vede také papírová dokumentace – tzv. teplotní křivka, podobná té české. Způsoby záznamů se ale na odděleních dost liší.

Byly jsme celkem 4 praktikantky, různě jsme se střídaly, byly ale i dny, kdy jsem z nás byla na oddělení sama. Všechny tyto praktikantky byly nezdravotnice. Ono je v Rakousku běžné, že zdravotní školu studují třeba servírky, kadeřnice nebo prodavačky v rámci jakési rekvalifikace. Některým bylo dost přes čtyřicet a potkala jsem i muže. Když jsem sestřám sdělila, že jsem ve třídě jediná zdravotníčkou netknutá, že ostatní mé spolužačky jsou sestry nebo se aspoň ve zdravotnictví pohybují, nechápaly to. Proč prý tedy studují, když už jsou sestry? V Rakousku onen přerod, který u nás nastal již před deseti lety, nastal až předloni: letos končí poslední diplomované zdravotní sestry, které studují zdravotní školu. Až nyní je tedy jedinou možností k získání diplomu vysokoškolské studium, v Horním Rakousku pouze v Linci. Ze všech středoškolsky vzdělaných studentů budou nyní po dvou letech „Pflegefachassistentin“, něco jako pečovatelé, resp. praktické sestry nebo po jednom roce „Pflegeassistentin“, něco jako pomocníci pečovatelů, resp. sanitáři. Jsem zvědavá, jak na tom budou za pár let, až ty starší diplomované sestry odejdou do důchodu, protože jim určitě budou chybět diplomované sestry, které jediné smí dělat určité úkony a přímo plánovat péči. Asi se nám přestanou divit, že se u nás sestry se dozdělávají i jen proto, aby jaksi legalizovaly činnosti, které jsou na svých pracovištích nuceny vykonávat, protože tam jinak prostě nikdo jiný není, kdo by je vykonávat směl. Tady v Rakousku si často myslí, že se tento jejich nový model ještě změní, nikdo vlastně ani u mě nevěděl, jaké kompetence mi jako prvačka smí svěřit ani podle čeho mě mají hodnotit. Obě klinická pracoviště, ve Freistadtu i v Rohrbachu, jsou sice univerzitními klinickými pracovišti, ale hostí především lékařské praktikanty nebo lékaře před atestacemi. Hodně i ty české. Diplomoví studenti zdravotní péče zůstávají na praxi často v Linci na jejich vlastních fakulturních pracovištích, menší periferní pracoviště zůstávají tedy prozatím nezkušená. Ale věřím, že se to vše brzy vyjasní, alespoň tam, kde jsem byla já, protože jsme například i při závěrečném hodnocení narazili na několik nejasností, které se do příště už určitě objasní...

Obě klinika jsou podle mého názoru ideální pro začátečníky, jako jsem byla já nebo jako odrazový můstek pro ty, kteří teprve sbírají zkušenosti. Alespoň dvouměsíční praxi doporučují každému studentovi, především dennímu, nemusí se toho bát ani absolventi gymnázií nebo lyceí, kteří mívají přeci jen lepší jazykovou vybavenost. Dostanete dotaci, ubytování, na víkend můžete jezdit domů. Těm zkušenějším, kteří mají zájem o specializované výkony bych doporučovala spíše větší nemocnice, například v Linci, Schärdingu (specializovaná gynekologická klinika), Welsu (spec. porodnictví) nebo v Pasově (neonatologie). Všechny komplikovanější případy totiž posílají tam i v rámci přeshraniční spolupráce.

Ráda Vám zodpovím všechny dotazy, které mi zašlete. Nefotila jsem, ve Freistadtu visí hned u vchodu a potom také všude na odděleních zákazy focení. Respektuji to, fotit v dnešní době už není potřeba, na webových stránkách najdete určitě vše, co budete potřebovat:

- www.ooeg.at kde jsou uvedené všechny nemocnice spadající po krajský holding, dále
- <https://www.ooeg.at/ro> pro Klinikum Rohrbach a
- <https://www.ooeg.at/fr> pro Klinikum Freistadt pro začátečníky
- <https://www.kepleruniklinikum.at/> doporučuji zkušenějším studentům, magistrům a doktorandům.

Já mám lencok01@jcu.zsf.cz

Všem upřímně přeji odvahu jít do toho, jako jsem šla já. Vyplatí se!

A nakonec musím ze všeho nejvíc poděkovat svým dětem, manželovi, mé i manželově rodině za neuvěřitelnou podporu!

Karla Wöß